

Sygn. akt VII U 276/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Kozłowska-Czabańska

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 lutego 2017 r. w Warszawie

sprawy M. L. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu

z udziałem P. P.

na skutek odwołania M. L. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 20 listopada 2015r. numer: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. decyzją z dnia 20 listopada 2015r., nr (...) – stwierdził, że P. P. jako pracownik u płatnika składek M. L. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w W., nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 10 czerwca 2015 r. do 31 października 2015 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż w jego ocenie umowa o pracę została zawarta pomiędzy stronami dla pozorów w rozumieniu art. 58 § 2 i art. 83 § 1 k.c., w zw. z art. 22 § 1 oraz art. 300 k.p., jedynie w celu uzyskania przez zainteresowanego świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a nie faktycznego wykonywania zatrudnienia. Zdaniem organu rentowego okoliczności zatrudnienia P. P. świadczą o tym, iż kwestionowana umowa o pracę została zawarta jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy podniósł również, iż strony w toku postępowania wyjaśniającego przed organem rentowym nie przedstawiły żadnych dowodów potwierdzających faktyczne świadczenie pracy przez zainteresowanego (vide: decyzja z dnia 20 listopada 2015 r. w aktach rentowych).

Dnia 30 grudnia 2015 r. M. L. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w W., złożył odwołanie od decyzji z dnia 20 listopada 2015 r. Skarżący wniósł o zmianę decyzji i ustalenie, iż P. P. jako jego pracownik podlega od dnia 10 czerwca 2015 r. do 31 października 2015 r. obowiązkowym ubezpieczeniom. W uzasadnieniu odwołania wnioskodawca podważył ustalenia organu rentowego i wskazał, że nie udowodnił on pozorności umowy o pracę. Wnioskodawca wskazał, iż zostały wypełnione wszystkie wymogi przewidziane przez prawo w celu nawiązania stosunku pracy, a zainteresowany został w ustawowym terminie zgłoszony do ubezpieczeń

społecznych. Wnioskodawca wskazał, iż potwierdzeniem świadczenia pracy przez zainteresowanego są m.in. listy obecności. Zdaniem odwołującego niezatrudnienie innego pracownika w miejsce P. P. oraz fakt, iż nigdy wcześniej nikogo nie zatrudniał, nie świadczą o pozorności umowy o pracę. Wnioskodawca wskazał, iż zatrudniając P. P. chciał zmniejszyć zakres swoich obowiązków celem uzyskania większej liczby zleceń. Odwołujący wskazał, iż istnienie zaległości z tytułu nieopłaconych składek nie świadczy, iż nie było go stać na zatrudnienie pracownika. Wnioskodawca zaznaczył, iż P. P. rzeczywiście świadczył na jego rzecz pracę, a trudność w przedstawieniu dowodów tę okoliczność determinuje krótki okres świadczenia pracy przez pracownika (vide: odwołanie k.2 - 5 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 30 grudnia 2015r. podtrzymał stanowisko zawarte w decyzji z dnia 20 listopada 2015r. i wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, iż zainteresowany został zatrudniony na specjalnie dla niego stworzonym stanowisku pracy, był również jedyną osobą zgłoszoną do ubezpieczeń przez wnioskodawcę, który jako płatnik składek posiada zaległości z tytułu nieopłaconych składek. Organ rentowy wskazał, iż w toku postępowania wyjaśniającego nie wskazano żadnych wiarygodnych dowodów w tym świadków, mogących potwierdzić wykonywanie pracy na rzecz płatnika. Zdaniem organu rentowego kopie dokumentacji kadrowej, podatkowej i ubezpieczeniowej są jedynie środkiem stworzonym do uwiarygodnienia działania stron i nie stanowią rzeczywistych dowodów na świadczenie pracy przez zainteresowanego na rzecz wnioskodawcy. Wobec powyższego, organ rentowy uznał, iż przedstawione okoliczności dały podstawę do stwierdzenia, iż sporna umowa o pracę jako zawarta dla pozorów w rozumieniu art. 83 k.c. i z naruszeniem zasad współzycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. jedynie w celu uzyskania świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jest nieważna (vide: odpowiedź na odwołanie k. 28-29 a.s.).

Sąd zawiadomił o przedmiotowym postępowaniu P. P., jednak zainteresowany nie zajął stanowiska w niniejszej sprawie.

Do zamknięcia rozprawy w dniu 22 lutego 2017 r. strony postępowania nie modyfikowały zgłoszonych stanowisk i wywodziły jak dotychczas.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. L. prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w W., dnia 10 czerwca 2015 r. zawarł umowę o pracę z P. P.. P. P. został zatrudniony na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku pomocy ślusarza, z wynagrodzeniem ustalonym w wysokości 3200 zł brutto. Miejsce pracy zostało określone na siedzibę firmy (...) tj. B. (...) oraz w terenie (vide: umowa o pracę z dnia 10 czerwca 2015 r. - w aktach rentowych oraz k.10 a.s.; zeznania płatnika składek k. 87 a.s.).

Do obowiązków zainteresowanego, w ramach zatrudnienia miało należeć: trzymanie elementów, docinanie, gięcie, sprzątanie warsztatu, wyjazdy na montaż (vide: odpowiedź płatnika składek na zawiadomienie ZUS – w aktach rentowych oraz k. 24 a.s.).

Zainteresowany złożył wnioskodawcy kwestionariusz osobowy dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie dnia 1 czerwca 2015 r. (vide: kwestionariusz osobowy dla osoby ubiegającej się o zatrudnienie – w aktach rentowych oraz k.7 a.s.), a jak wynika z orzeczenia lekarskiego z dnia 1 czerwca 2015 r., w dacie podpisania umowy o pracę był on zdolny do wykonywania obowiązków na stanowisku pomocnika ślusarza (vide: orzeczenie lekarskie z dnia 1 czerwca 2015 r. – w aktach rentowych oraz k.9 a.s.).

Płatnik składek dnia 17 czerwca 2015 r. zgłosił P. P. do ubezpieczeń społecznych ze skutkiem od dnia 10 czerwca 2015 r. (vide: Druk (...) – w aktach rentowych oraz k.11 a.s.).

Od dnia 19 czerwca do 13 października 2015 r. zainteresowany stał się niezdolny do pracy. Pierwsze zwolnienie lekarskie udzielono zainteresowanemu od dnia 19 czerwca 2015 r. do dnia 26 czerwca 2015 r., drugie od dnia 27 czerwca 2015 r. do dnia 12 lipca 2015 r., trzecie od dnia 13 lipca 2015 r. do dnia 12 sierpnia 2015 r., czwarte od dnia

18 sierpnia 2015 r. do dnia 30 sierpnia 2015 r., piąte od dnia 31 sierpnia 2015 r. do dnia 14 września 2015 r., szóste od dnia 15 września 2015 r. do dnia 28 września 2015 r. oraz siódme od dnia 29 września 2015 r. do dnia 13.10.2015 r. (vide: zaświadczenia lekarskie (...) w aktach rentowych oraz k.17-23 a.s.).

W dniu 14 października 2015 r. ubezpieczony stał się zdolny do pracy (vide: orzeczenie lekarskie z dnia 13 października 2015 r. – w aktach rentowych). Następnie płatnik składek wyrejestrował zainteresowanego z ubezpieczeń od dnia 1 listopada 2015 r.

Do organu rentowego wpłynęły dokumenty rozliczeniowe ((...)) za miesiące od czerwca 2015 r. do października 2015 r. z zadeklarowanym wymiarem składek na ubezpieczenie społeczne w wysokości 960 zł za czerwiec 2015 r.; 0 zł za lipiec, sierpień oraz wrzesień 2015 r. oraz 1813,33 zł za październik 2015 r. Organ rentowy powziął podejrzenie, iż zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego miało na celu niezasadne uzyskanie świadczeń i w związku z tym dnia 15 września 2015 r. wszczął postępowanie wyjaśniające (vide: pismo ZUS z dnia 23 września 2015 r. k.25 as.; pismo ZUS z dnia 21 października 2015 r. – w aktach rentowych).

Po jego przeprowadzeniu organ rentowy wydał w dniu 20 listopada 2015 r. decyzję nr. (...), którą stwierdził, że P. P. jako pracownik u płatnika składek M. L. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 10 czerwca 2015 r. do 31 października 2015 r. (vide: decyzja z dnia 20 listopada 2015 r. – w aktach rentowych).

Od powyższej decyzji płatnik składek M. L. złożył odwołanie inicjując postępowanie sądowe, w toku którego ustalono, że:

Wnioskodawca prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) z siedzibą w W. od października 2014 r. (vide: zeznania płatnika składek M. L. w charakterze strony k.86 a.s.). Z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej płatnik składek w 2014 r. osiągnął przychód w wysokości 6.232,92 zł (ze stratą w 2014 r. w wysokości 6.637,02 zł) (vide: PIT 36 z 2014 r. k.69-72 a.s.; informacja o wysokości straty w 2014 r. k.72 as.).

Dnia 14 października 2015 r. wnioskodawca zawarł z zainteresowanym porozumienie o rozwiązaniu umowy o pracę za porozumieniem stron, ze skutkiem na dzień 31 października 2015 r. (vide: rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron k.73 a.s.). W związku z tym płatnik składek wyrejestrował zainteresowanego z ubezpieczeń społecznych od 1 listopada 2015 r.

M. L. w ramach prowadzonej działalności nie zatrudniał żadnych pracowników na umowę o pracę, ani nie współpracował z nikim innym na podstawie umów cywilnoprawnych poza ubezpieczonym (vide: zeznania płatnika składek M. L. w charakterze strony k. 86 - 88 a.s.).

Natomiast w zakresie zainteresowanego ustalono, iż nigdy wcześniej nie był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z jakiegokolwiek tytułu (vide: decyzja z dnia 20 listopada 2015 r. w aktach rentowych).

Ponadto ustalono, iż wnioskodawca nie posiada zaległości w ZUS z tytułu niezapłaconych składek za okres od 7 października 2014 r. do 10 czerwca 2015 r. (vide: stanowisko wydziału merytorycznego ZUS k.76 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, dołączonych do akt sprawy akt rentowych oraz w oparciu o zeznania złożone w charakterze strony przez odwołującego M. L..

W ocenie Sądu materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie był wystarczający do wydania orzeczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 20 listopada 2015 r., nr (...)– jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. 2015, poz. 121 – dalej ustawa systemowa) obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym podlegają m. in. osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Zgodnie z treścią art. 11 ust. 1 ustawy systemowej osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, a więc pracownicy, podlegają także obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu. Natomiast osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu podlegają także obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu (art. 12 ust. 1). Natomiast definicja pracownika zawarta została w art. 8 ust. 1 ustawy systemowej, zgodnie z którym za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie czy zainteresowany rzeczywiście świadczył pracę na rzecz wnioskodawcy, a w konsekwencji czy był jego pracownikiem i czy z tego tytułu podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym.

Na wstępie należy wskazać, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest organem upoważnionym do oceny ważności umowy o pracę, która stanowi podstawę ubezpieczenia. W piśmiennictwie oraz judykaturze konsekwentnie podkreślana jest dopuszczalność weryfikowania rzeczywistego charakteru zawieranych przez ubezpieczonych umów o pracę, czego przykładem jest wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2005 r. (sygn. akt III UK 200/04, Lex 155677), zgodnie z którym „Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest uprawniony do zbadania ważności umowy o pracę w celu stwierdzenia objęcia ubezpieczeniem społecznym pracowników, w tym także zbadania, czy umowa ta nie została zawarta dla pozorów.

Kontrola i weryfikacja zawartych umów o pracę w stosunku do osób zgłoszonych do ubezpieczenia społecznego odbywa się przy tym nie tylko w zakresie warunków formalnych tych umów, ale także tego, czy osoby zgłoszone do ubezpieczenia społecznego faktycznie wykonywały obowiązki pracownicze w okresie wskazanym w umowie (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 grudnia 2004r. sygn. akt III AUa 1160/04, Lex 146646). Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy „umowę o pracę uważa się za zawartą dla pozorów (art. 83 § 1 k.c.), jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy (vide: wyrok SN z dnia 4 sierpnia 2005 r., sygn. akt II UK 321/04).

Podkreślić należy, iż o tym czy dana osoba legitymuje się statusem pracownika decyduje zatem fakt rzeczywistego wykonywania pracy, a nie formalne zawarcie umowy o pracę. Wskazania wymaga fakt, iż zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. W judykaturze utrwalony jest pogląd, że w sytuacji, gdy stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006r., sygn. akt III AUa 433/2005, Lex 264919). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle od opłacania składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 r., II UK 43/05, Lex 189956).

Sąd po analizie niniejszej sprawy w kontekście art. 83 § 1 k.c. oraz przytoczonych poglądów orzecznictwa, w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe uznał, iż umowa zawarta pomiędzy stronami miała charakter pozorny. W przedmiotowej sprawie zamiarem wnioskodawcy i zainteresowanego nie było rzeczywiste świadczenie przez zainteresowanego pracy na rzecz wnioskodawcy, a jedynie stworzenie pozorów wykonywania pracy w celu uzyskania przez zainteresowanego świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Sąd ustalił, iż w przedmiotowej sprawie istnieje szereg przesłanek świadczących za pozornym charakterem umowy o pracę zawartej pomiędzy wnioskodawcą oraz zainteresowanym. Wnioskodawca po bardzo krótkim okresie prowadzenia działalności gospodarczej, która w dodatku przyniosła jedynie stratę, podpisał umowę o pracę z zainteresowanym, pomimo braku odpowiednich środków do wypłaty wysokiego wynagrodzenia zainteresowanemu. Wnioskodawca wskazał, iż wynagrodzenie pracownika zamierzał finansować z potencjalnego wzrostu dochodu

z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, w związku z zatrudnieniem zainteresowanego, co należy uznać za niezgodne z normami wynikającymi z prawa pracy, a co więcej wyraźnie wskazuje na pozorność działań wnioskodawcy.

Wnioskodawca nigdy wcześniej nie zatrudniał pracownika, a w sytuacji gdy zatrudniony przez niego pracownik stał się długotrwale niezdolny do pracy, nie zatrudnił nikogo innego na jego miejsce. Podkreślenia wymaga fakt, iż zainteresowany nie posiada jakichkolwiek kwalifikacji lub uprawnień do wykonywania zawodu ślusarza lub pomocnika ślusarza, a z akt rentowych wynika iż nigdy wcześniej nie był zgłoszony do ubezpieczenia społecznego z tytułu świadczonej pracy na podstawie umowy o pracę lub usług na podstawie umowy cywilnoprawnej. Co więcej, z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej płatnik składek w 2014 r. osiągnął stratę w 2014 r. w wysokości 6.637,02 zł. Pomimo powyższego, wnioskodawca zatrudnił zainteresowanego na specjalnie dla niego stworzonym stanowisku z wynagrodzeniem w wysokości 3200 zł brutto.

Sąd badając sprawę nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy w zakresie rzekomego świadczenia pracy przez zainteresowanego na rzecz wnioskodawcy.

Wnioskodawca nie przedstawił żadnych dowodów potwierdzających rzeczywiste świadczenie pracy przez zainteresowanego, wskazując iż brak możliwości ich przedstawienia spowodowany jest krótkim okresem zatrudnienia zainteresowanego. Z kolei sam zainteresowany, należycie zawiadomiony o postępowaniu, nie zajął stanowiska w sprawie. Należy wskazać, iż z dokumentacji kadrowej zainteresowanego wynika, iż w okresie od 10 czerwca 2015 r. do 31 października 2015 r. miał on świadczyć pracę na rzecz wnioskodawcy jedynie przez 11 dni. Co więcej na pozorność działania stron wskazuje również fakt, iż w bardzo krótkim czasie po zgłoszeniu zainteresowanego do ubezpieczenia stał się on niezdolny do pracy, a już pierwszego dnia po powrocie do pracy rozwiązał z pracodawcą kwestionowaną umowę o pracę za porozumieniem stron. Trudno zatem uznać, iż zainteresowany świadczył jakkolwiek pracę na rzecz odwołującego.

Sąd uznał również za budzące wątpliwości zeznania odwołującego dotyczące wypłaty wynagrodzenia zainteresowanemu. W ocenie Sądu, zeznania odwołującego należy uznać za niespójne oraz nieznajdujące potwierdzenia w materiale dowodowym zebranym w przedmiotowej sprawie. (vide: zeznania w charakterze strony wnioskodawcy k.86 - 88 as.).

W związku z powyższym, w świetle całokształtu materiału dowodowego i poczynionych wyżej rozważań, w ocenie Sądu umowa o pracę zawarta pomiędzy stronami ma charakter pozorny w rozumieniu art. 83 § 1 k.c. i jako taka jest nieważna. W związku z powyższym Sąd Okręgowy stwierdził, iż argumenty wskazywane przez organ rentowy w treści decyzji z dnia 20 listopada 2015 r. zasługują na pełne uwzględnienie, a sama decyzja odpowiada prawu.

Z tych wszystkich przyczyn Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)